

Uredništvo v

P. D. D. D. D.

se ne vrača

Izhaja vsako soboto in stane s poštino vred za celo leto 40 Din, za pol leta 20 Din, za četrt leta 10 Din

NAŠ DOM

Narodno-socialističen tednik

Upravištvo v
Murski Soboti

Oglasi:

☐ cm stane 1 Din
Oglasi za celo stran, za 1/2 in za 1/4 strani stanejo 15 para za 1 ☐ cm
Pri večkratni objavi primeren popus.

28. številka

Murska Sobota, dne 29. septembra 1923.

I. leto.

Odločilni trenotki.

Revolucija v Bolgarski! Revolucija v Nemčiji! Pod takimi naslovi prinašajo te dni časopisi najnovejša poročila iz Bolgarske in Nemčije.

In niso iz trte izvita poročila, ki pravijo, da smemo danes ali jutri pričakovati državni preobrat v teh dveh državah, ki so ju mirovne pogodbe najhujše prijete. Vojna jim je bila prizanesla, tako Nemčiji kakor tudi Bolgarski, kajti v Nemčiji kakor v Bolgarski za vojne skoraj ni bilo sovražnikov. Zato civilno prebivalstvo teh 2 držav skoraj ni okusilo dobrot „okupacije“ z vsemi njenimi grozotami, surovostmi in nemoralnostmi, z bedo in ponižanjem, kakor so vse to prav bridko občutili Rusi, Srbi, Rumunci, Belgijci, Poljaki, Francozi, pa tudi Italijani. Tem huje je zato Bolgare in Nemce zadel pritisk, ki so ga izvedli in ga še izvajajo nad njimi: premaganci zmagoviti sosedje. Zlasti Nemčija to težko čuti. Narod, ki je bil ves čas vojne zmagovit in ki je z vso prirojeno mu germansko trdoto pritiskal k tlom Francoze in Belgijce, je danes na tleh. Vsi poizkusi, upreti se Francozom in ogniti se plačilu odškodnine, so odrekli. Da udarijo s tem Francijo, so si sami uničili svojo marko, jo „sovjetizirali“, t. j. spravili jo na nič, da je danes tako malo vredna, kakor ruski rubelj. Motil pa bi se, kdor misli, da je zaradi propada marke, gospodarsko tudi propadel nemški narod. Nikakor ne! Ta narod si je celo postavil nove politične ideale. Hoče strmoglaviti socialistično republiko in iz današnje republikanske Nemčije napraviti zopet monarhijo. Toda ni več Berlin tisti, ki vodi revolucijo, niso več luteranski Prusi tisti, ki odločajo, marveč katoliški Bavarci, ki hočejo katoliško dinastijo spraviti na prestol. Pravijo, da hočejo zediniti v enotno državo le katoliške pokrajine. Vojaške organizacije katoliških Bavarcev-monarhistov so razpredene po vseh deželah, kjer bivajo katoličani, tudi po Avstriji — in danes ali jutri se lahko zgodi, da se južna Nemčija, ki je po večini katoliška, odtrga od severne Nemčije. Državljanska vojna je pred durmi. Ako se prevrat posreči, bomo za par dni imeli 2 Nemčiji, eno južno in eno severno. Sovražnikom Nemčije, zlasti Francozom je to dobrodošlo in tako ni bojazni, da bodo vse države takoj priznale novo državo „Južno Nemčijo“. Toda Berlin, Prusi, luteranje sploh žnjimi vred vsi nemški nacionalsci ne bodo mirno gledali tega pojava, ter ga bodo brezdvomno skušali udušiti v kali, kajti razpad Nemčije v 2 državi pomeni popoln razpad tega, kar je nekdanj Bismark iz Nemcev ustvaril.

V Bolgarski že teče kri. Krvavi boji se vrše med Stambolijskijevci in med kraljevci. Kraljevske čete dezertirajo h kmetom, ter se bore ob njih strani proti svojim tovarišem. Rusija podpira upornike. Komunisti se bore ob strani kmetov proti vladnim četam in bolgarskim nacionalistom (makedonstvujušim). Zavzeli so že na

stotine večjih krajev, tudi Burgas in Varno ter obkolili Sofijo, glavno mesto Bolgarske. Kralj je baje zbežal. (Res junaški kralj! Ko bo mir v deželi, pa bo že zopet prikukal). Ako Sofija ne dobi ojačenja in moči od zunaj, bodo revolucionarji v par dneh zasedli glavno mesto in stem zadali udarec nacionalistom. Skoraj gotovo bo potem tudi konec kraljevine bolgarske. Bolgarska postane: sovjetska republika. Večina višjih oficirjev je na strani revolucionarjev. Komaj nekaj tednov je minolo, kar je izdihnil Stambolijski. Vsi so mislili, da bo konec njegove stranke. Toda v tistih krivcih, ki so prisegli na program zemljoradnikov (kmetov) in komunistov, so se zbrali in udarili na svoje tlačitelje. Le še par dni in v Bolgariji bo zopet mir in red. Bratski državi bolgarski pa more naša Jugoslavija želeti le to, da se čimprej umiri in pride na redno delo. Odložiti je treba puške in topove in se vrniti na delo. Na mesto ubijanja in sovraštva naj že vendar stopi ljubezen. To bo na korist tudi nam. Kajti, čim več bo Jugoslavija imela prijateljev in čim manj sovražnikov med sosedi, tem bolje bo uspevala. Blagor nas vseh, dobrobit naše skupne države nam bodi v teh zgodovinskih dneh najvišji zakon.

Vsi za Jugoslovansko Matico!

Leta 1908 v septemberskih dnevih smo vsi imeli nacionalno misel in za njo žrtvovali — danes smo omagali.

Če temu ni tako, kako je vendar mogoče, da je naša narodna obramba danes slabotnejša ko leta 1908, čeprav ima danes neprimerno večje zahteve, čeprav je danes z njo zvezano vprašanje našega obstoja.

Nad dvestotisoč zlatih kron smo zbrali leta 1909 samo za našo narodno obrambo, kje je mogoče, da bi danes zbrali samo približno toliko.

In vendar je bil Trst tedaj naša svetla točka in vendar smo tedaj vstajali v vsem Primorju in vendar se nam ni bilo treba bati izgube Koroške.

Pa pogledajte danes naš položaj! V Trstu in Istri je z ognjem in mečem zatrto naše nacionalno življenje in nekdanje naše nacionalne trdnjave ko Postojna, Tolmin, Ajdovščina itd. postajajo italijanske postojanke.

Toda ne samo to! Ravno te dni nam je pokazalo reško vprašanje, kako silni boji nas še čakajo in da vzdržimo le, če smo vsak hip pripravljeni.

Vsi vemo, da nas usoda in zla volja sosedov tirata v težke in odločilne trenotke, naša volja pa popušča, naša nacionalna misel pojema.

Ali se zavedate, da drvimo v propad, da nas objame katastrofa, če se v zadnji uri ne spametujemo, če nas ne objame zopet ona volja, ona požrtvovalnost, ko leta 1908?

Proslavljamo spomin septemberskih žrtev in povečujemo zmago leta 1908.

Toda vsa naša proslava je brez cene, če ne slede za petami tudi dejanja.

Predvsem začetek vseh dejanj, da je vsak Jugoslovian član Jugoslovanske Matice. Jugoslovanska Matica je največja priprava odločilnih trenotkov.

Jugoslovanska Matica je povelicanje vseh žrtev!

Jugoslovanska Matica je stopnjevanje in logično izpopolnilo septemberskih dogodkov. V Jugoslovanski Matici je zapadla naša dolžnost po petnajstih letih.

Osnovno šolstvo v Prekmurju.

Naša šolska uprava je prevzela po zasedbi 1. 1919. 33 državnih, 33 rimskokatoliških, 13 evangeličanskih in 6 občinskih šol, skupaj toraj 89 nižjih osnovnih šol, — poleg teh pa še otroške vrtce (zabavišča) v raznih krajih ter meščanski šoli v Dolnji Lendavi in Murski Soboti. Število šol se od takrat ni izpremenilo, bilo jih je ob koncu šol. leta 1922-23 tudi 89; pomnožilo pa se je število razredov s tem, da so se šole razširile v večrazrednice ali pa k že obstoječim razredom otvorile vzporrednice. O zasedbi so izkazovale osnovne šole (brez meščanskih) skupaj 168 razredov, letos pa že 210, napredovali smo torej za 42 razredov. Od 89 osnovnih šol je v Prekmurju 30 enorazrednic, 40 dvorazrednic, 9 trirazrednic, 4 so štirirazrednice, 2 sta petrazrednici in 4 so šestrazrednice.

Kar se tiče učnega jezika, imamo 74 šol s slovenskim, 13 z madžarskim, 2 pa z nemškim učnim jezikom; na vseh manjšinskih šolah se je poučevala tudi slovenščina — po zmožnostih dotičnih učiteljev. Obiskovalo je osnovne šole lani 6627 dečkov in 6314 deklic, skupaj torej 12.942 otrok, obe meščanski šoli pa 87 dečkov in 75 deklic, skupaj torej 162 učenčev. Ako še k tej šolopohajajoči mladini prištejemo vse one, ki zaradi duševnih ali telesnih hib oziroma zaradi nerazvitosti niso bili sprejeti v šolo, dasi so bili v šoloobvezni starosti, dobimo z ozirom na narodnost otrok 11.166 Slovanov (t. j. Slovencev in Hrvatov) ter 2204 Neslovane (večinoma madžarski in nekaj nemški otroci), skupaj torej 13.370 šoloobveznih otrok.

Stalnih učiteljev (kvalificiranih) je bilo na osnovnih šolah po stanju z dne 30. junija t. l. moških 89, ženskih 56, skupaj 145; poleg teh je poučevalo na teh šolah 46 pomožnih „učnih moči“, ki jih je za čas potrebe poslal sem višji šolski svet; odslovijo jih, kakor hitro se oglasi dovolj izprašanih učnih moči. Na obeh meščanskih šolah je poučevalo skupaj 9 učnih moči, 7 moških in 2 ženski. Šolski vrtec je bil zaposlen samo v Dolnji Lendavi.

Šolski otroci so v Prekmurju skoraj povsod prav povoljno nadarjeni, v šoli z zanimanjem poslušajo, z veseljem in tekmovalno se učijo in posebno ljubijo pesmi. Pevci so splošno dobri. Veliko grešijo nad otroki oni starši, ki otroke zadržujejo doma cele tedne ali celo mesece ter jim ne privoščijo najboljšega zaklada — dobrih šolskih nauk. Grešijo tudi tisti stariši, ki še bi radi bili madžaroni, pa otroke doma motijo,

češ da učitelj ne uči prav, ko razlaga, da je že sv. Metod v 9. stoletju — torej pred ogrskim Štefanom — razširjal tukaj med panonskimi Slovenci krščanstvo. Ne motite mladine!

Ob sklepu te statistike lahko rečemo, da šolstvo v Prekmurju polagoma napreduje; Uspehi bodo splošno zadovoljivi tedaj, ako bo se vsaka učna oseba zavedala svoje dolžnosti ter požrtvovalno po najboljši volji in vesti opravljala svoj poklic, in ako bodo ravnali pametno tudi starši ter podpirali učitelja in šolo.

(Prinašamo ta članek, ki nam ga je poslal strokovnjak na šolskem polju. Objavljamo ga, g. pisca pa prosimo, da nam večkrat pošlje strokovna poročila. Uredn.)

Domače vesti.

Murska Sobota. Policijo skrčujejo v naši državi, orožništvo pa pomnožujejo. Ta pojav opazujemo tudi pri nas v Murski Soboti. V zvezi s tem pa so tudi vedno številnejše aretacije državljanov zaradi prav malenkostnih deliktov. Dan za dnevom opazujemo, da orožniki tirajo kakega „zločinca“, močno zvezanega po mestu v sodniške zapore. Opazovalec si misli, no zopet imajo takega tička; tujec pa si misli: ti Prekmurci so sami tolvaji in morilci. V resnici pa ni tako hudo in se v večini slučajev končno izkaže, da sploh ni bilo razloga, da se dotičnika aretirajo, še manj pa, da se ga zveže kakor kakega morilca ali nevarnega roparja. Mursko-sobočka občina bi se morala zayzeti za to, da dobi v svoje roke varnostno službo in nikakor seve ne bo potrebno, da stražniki po dnevu stražijo po mestu z „bridko sabljico“. Pojde tudi brez nje. Še manj pa je potrebno, da orožniki pri belem dnevu vršijo po mestu službo s puško in z nasajenim bajonetom. Saj je že davno vojne konec in sami tolvaji pa tudi ne stražijo v Murski Soboti.

Iz Goriškega. Gerentje in občinski „so-svetniki“. Prekmurje je tista srečna dežela, kjer pašujejo in „gosudarijo“ gerentje ne sicer postavljen po volji naroda, pač pa po volji gosposke. Vsak čas čitamo, da je bil v tej ali v oni občini prekmurški postavljen nov gerent. Prav radi pa bi enkrat čitali, da so razpisane občinske volitve. Ako hočemo napredovati, moramo izbrati župane sami. Zakaj bi ravno mi v Prekmurju morali biti zadovoljni z vsako osebo, s katero je „oblast“ zadovoljna. Mi zahtevamo, naj se

Naša država.

(Napisal profesor Orožen.)

Stara je resnica, da je človek družabno bitje, ki se lahko razvija samo v organizaciji. Najvišja izmed vseh organizacijskih oblik je država, ki je po svojem postanku ravnotoka tvorba prirode kakor n. pr. rodbina; zato je najvarnejša tista država, katere območje obsega en edinstven narod. Narod je, ki stvarja in razvija kulturo, država pa jamči za potreben red na zunaj in na znotraj, čisto pa tudi sama neposredno posega v njen razvoj; to poseganje pa je lahko koristno samo, če je država narodna organizacija, kajti le tedaj se narodni in državni interesi skladajo; razvoj kulture pa je nujno potrebno, poleg drugega zahteva to vedno naraščanje prebivalstva in potrebe, ki jim lahko zadosti samo porast kulture, katera ustvarja poleg idealnih tudi materialne, za življenje potrebne dobrine.

Ko so se v srednjem veku ustvarjale narodne države, smo bili tudi Jugoslovani na tej poti; tri sile so nam je zastavile: Germanstvo, Madžarstvo in Osmanstvo. Od zapada proti vzhodu so podirale naše prve državne tvorbe, ki so posebno v Srbiji dosegle razvoj, prav časten za tisto dobo. Ali prirode ne ustavi nobena sila; ko je pred več ko sto leti francoska revolucija začela klicati za tirane ljudi in narode, da se prebude in da se naj zavedajo svojih pravic, tedaj se je bila že začela buditi naša narodna zavest. Z mečem in kulturo ji je dajal izraza junaški Srb, z gojitvijo

čimprej razpiše v Prekmurju občinske volitve.

Naše goričansko učiteljstvo zlasti okrog Gornje Lendave je imelo 2. avgusta izlet in prijateljski sestanek pri tromejniku na Trtkovi. Ob tej priliko je nabralo med seboj znesek 105 Din za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Ta dar je tem bolj znamenit, ker prihaja iz najsevernejše točke CM družbi, ki posveča tudi našemu lepemu Prekmurju svojo pažnjo in skrb.

Imenovanje učiteljev. Za nadučitelje so imenovani gg. A. Gaberc za Ižakovce, za Bogojino A. Minkuš, za Matjance K. Čepregi, za Dokležovje J. Benkovič, za Gornji Lakoš J. Šömen, za Melince L. Cepuder, za Gederovce A. Požegar, za Dolgo vas D. Čizek, v Struge M. Rožman, v Odrance A. Urek, v Kupšince J. Titan, v Križevce J. Džuban, v Gančave A. Neržina, v Gorajo Lendavo L. Tamari, v Serdico Št. Kolarž, v Kuždoblanjo M. Zver, v Markovce Bl. Filo. Za učitelje in učiteljice so imenovani: v Bogojini A. Benkovič, v Ivanjcih L. Benkovič, v Pečerovcih K. Berdon, v Brezovcih Josip Čuček, v Melincih M. Cepuder, v Gederovcih A. Rusanov, v Tešanovcih Št. Poredoš.

Ženavlje. Hlapec pri Ljudevitu Gomocu, neki bivši ruski ujetnik po imenu Aleksander Šiškin je prav rad zahajal k Bočkorecovi. S Štefanom Bočkorecom sta si bila dobra in tudi s Štefanovo sestro Kristino se je Šiškin dobro razumel. Dne 4. marca so vsi trije sedeli v Frankovi gostilni v Ženavlji. Pili so vina malo preveč in tako ni čuda, da so se domov grede nekoliko sprli zaradi nekega dolga. Doma je prišlo do pretepa. Šiškin je sunil Štefana Bočkoreca z nožem, da se je siromak takoj mrtev zgrudil na tla. Nato se je Šiškin lotil še Kristine Bočkorec. Toda ona je zbežala po pomoč k Bagariju, ki ja prihitel na lice mesta, a je tam našel Štefana mrtvega. Dne 20. t. m. se je vršila pri porotnem sodišču v Mariboru razprava proti Šiškinu in proti Kristini Bočkorec. Obtožena sta bila, da sta umorila Štefana Bočkoreca oziroma, da sta ga ubila. Izkazalo pa se je, da je Kristina Bočkorec nedolžna. Bila je oproščena, Šiškin pa je bil obsojen zaradi uboja na 3 leta težke ječe. Ko obsedi kazen, ga bodo iztirali iz naše države.

Naročajte si „Naš dom“!
Naročnina za četrto leta znaša samo 10 Din.

kulture večinoma Hrvat in Slovenec, ker drugače nista mogla; kulturnega narodnega preporoda tuja državna tvorba ni mogla ustaviti, čeprav ga je zavirala, meč bi pa bila skrhalo z mečem. Da je bil ta kulturni narodni preporod res usmerjen k jedinstvu, zato en fakt: slavni Ljudevit Gaj bi bil uvedel v svoje „Novine“, s katerimi je budil hrvatski narod cirilico, če bi bile politične razmere to dopuščale. Prirodna krona temu stremljenju je bila edinstvena jugoslovanska država; njene potrebe so se širše plasti naroda stopnjema začele zavedati tekom svetovne vojne, ki jo je tudi ustvarila, pa ne povzročila.

V štirih državah smo živeli prej, najrazličnejši so bili kulturni vplivi, zato ni čudno, da je težko najti pravo obliko za skupno sožitje v novi domači hiši, in to v dobi, kakor je naša povojna: narod je videl propadati mogočne države, ki jih je prej smatral za nekaj trdnega in nezrušljivega, težko se zato podvrže avtoriteti narodne države, posebno še, ker je v bistvu človeške narave, da pri pogledu v preteklost vidi samo solnčne strani, na sedanosti pa navadno samo senco. Stvar je politikov, da s potrebno uvidenostjo vodijo državni čolnič preko vrtincev sedanjih dni v miren pristan bodočnosti.

Naša država ima izredno važno mednarodno lego. Njena severna polovica sega še v srednjo Evropo, proti kateri je večinoma široko odprta, njen jugovhod pa zavzema zapada in središče Balkanskega potoka. Preko našega ozemlja vodijo zato imenitne mednarodne poti: na zapadu iz

Tedenske vesti.

Naročnikom „Našega doma“, ki so plačali celoletno naročnino, pošljemo meseca novembra brezplačno žepni koledar (kalendarium) za leto 1924. Kdor torej želi brezplačno dobiti ličen koledar, naj čimprej poravnata naročnino za „Naš dom“.

Umor v Ljutomeru. Rus, o katerem smo svojčas poročali, da je umoril ženo in otroka svojega gospodarja, nekega inženirja — Rusa, je bil te dni pred mari-borskim porotnim sodiščem obsojen na smrt na vešalih.

Socijalistična stranka Jugoslavije je imela svoj zbor v dneh od 21.—23. t. m. v Beogradu. Zastopani so bili delegati iz cele države. Navzoči so bili Srbohrvatje, Slovenci, Nemci in tudi Madžari. Govorili so vsak v svojem jeziku pa so se le vsi razumeli. Del zborovalcev se je zavzemal za avtonomijo in federalistično ureditev države, toda večina je to odklonila, pač pa se je izrekel kongres za najširšo samoupravo občin, srezov in oblastev.

Razgovor o Reki v skupščini. Znani dogodki na Reki so napotili demokratske poslance, da so v parlamentu stavili na vlado vprašanje, kako je z Reko. Demokrati in sploh vsi opozicionarci zavračajo vso krivdo na tem, da smo Reko izgubili, na Pašiča, Ninčiča in Antonijevega. Pašič je zagovarjal sebe in vlado sploh. Njegov govor je bil zanimiv in kar je važno, tudi odločen. Dejal je, da je največ londonska pogodba kriva, ako smo jo tako slabo odrezali napram Lahom. Zadevo dobi sedaj v roke paritetna komisija. Če ta ne pride do zedinjenja, pojdemo pred zvezo narodov, ako pa tam ničesar ne dosežemo, pa naj bo vojna med nami in Italijo. Demokrati so hudo napadli vlado, toda pri glasovanju je vlada vendarle dobila par glasov večine in si stem rešila ugled. Ako trdi Pašič, da smo neuspehom mnogo sami krivi, je to tudi resnica. Mi se pehamo in zbadamo z najmočnejšim sosedom, namesto, da bi živeli žnjim v dobrih odnosajih. Naša primorska politika je bila docela pogrešena. To bo potrdila tudi zgodovina.

Dinarskih bankovcev je bilo dne 15. t. m. v prometu za 5.820.101.020 Din. Torej dobivamo tudi mi vedno več papirnatega denarja v promet. Kljub temu pa vlada v vsakdanjem prometu občutno pomanjkanje gotovine. Temu je krivo predvsem to, da naše kmečko ljudstvo denarje

srednje Evrope k Adriji, ki je del svetovnega morja ter sega na jugu Evrope na važnem mestu globoko v njeno celino, na vzhodu pa iz srednje Evrope preko Bolgarske v Malo Azijo ter preko Soluna v Malo Azijo in Afriko. Koliko narodov se je že valila po našem ozemlju, Nemci, Madžari, Lahi še danes hlepe po njem! Čuva nas naša vojska in pogodba s Čehoslovaško, ki je naša najboljša zaveznica, ter z Romunijo, s katerima smo združeni v mali antanti; čuva nas prijateljstvo z velesilama na zapadu in društvo narodov. Naša narodna lega nam pa lahko donaja tudi veliko koristi po mednarodnem prometu, ki se z dobro voljo lahko pač tako uredi, da se omeje mednarodni konflikti, saj imamo kontinentalne države, ki imajo sicer svoboden dostop k morju, kakor Švica in Čehoslovaška; dobre volje pa imamo mi več ko naši sosedje.

Naša državna meja je kopna in morska. Na kopnem je proti Grčiji, Bolgariji in Albaniji močna, ker teče večinoma po gorskih grebenih; to velja prilično tudi za mejo napram Italiji in Avstriji, odprta pa je proti Ogrski in proti Romuniji. Morska obala naše Adrije pa je v vojaškem oziru prvovrstna: globoki zalivi in številni otoki onemogočajo v zvezi z obrambnimi napravami sovražniku v vojni vsak dostop. Tudi za trgovino je ugodna: številna se ob zalivih pristanišča, le žal, da je radi strme obali treba dragih naprav in da je radi visokih gorskih slemen v bližini obrežja zveza z zaledjem težavna.

(Konec prihodnjič.)

doma drži ter jih ne vlaga v denarne zavode, kakor je to delalo v mirnem času. Dalnji vzrok je ta, da držijo carinski, davčni, poštni in drugi javni uradi prevelike svote gotovega denarja stalno v svojih blagajnah. Tudi v inozemstvu je več Din kakor bi to bilo potrebno. V mali Radgoni v N. Avstriji imajo tamkajšnji denarni zavodi stalno na razpolago mnogo več dinarjev, kakor pa ga imajo na razpolago Sobočanci s svojimi številnimi bankami vred. In to ni čudo. Od kar je uveden obmejni osebni promet, je dnevno v Radgoni mnogo Prekmurcev, ki kupujejo tam za dinarje. Naši trgovci tega seve radi ne vidijo. Krivi pa so si temu sami, ker so s svojimi cenami skoraj vseskozi mnogo pretirani. Glavni vzrok pomanjkanju denarja pa je ta, da je v resnici papirnatega denarja mnogo premalo, da se zadovolji z njim promet. Ako se vpoštevata, da je pri nas v Jugoslaviji približno 13 milijonov ljudi, a da imamo niti 6 milijard Din, vidimo, da ne pride na osebo niti 460 Din, t. j. približno 5 Dolarjev ali mirovni 25 K. To pa je mnogo premalo. Moralo bi priti na osebo vsaj po 50 zlatih kron ali po 10 Dol, kakor je to bilo pred vojno. Iz tega pa izhaja, da bi morali v naši državi imeti papirnatih Din za okroglo 12 milijard Din, torej dvakrat toliko, kakor jih imamo sedaj. Seve pa bi trenutno izdajanje take množine dinarjev imelo za posledico padanje naše valute. Zato je čisto pravilno, da Narodna banka le počasi in sproti pusti v promet bankovcev za par sto milijonov ne pa kar čez noč celo milijardo. Baš sedanjí čas je ugoden za to, ker je letina dobra in utegne priti že v naslednjih mesecih mnogo tujih zdravih valut v našo državo. V zvezi s tem je razveseljno dejstvo, da se naš dinar stalno dviga, dolar pa pada. Špekulantom z dolarjem seve to ne ugaja, toda za siromašni narod je to od ko.isti. Izdajanje novih dinarskih bankovcev torej ni neugoden pojav za nas, če se istočasno tudi dviga kurz dinarja, nasprotno srečen pojav je to za nas Jugoslovane.

Obiskovanje inozemskih šol je dovoljeno le, če izda ministarstvo prosvete tozadevno dovoljenje. Mnogo starišev v Prekmurju pošilja svojo deco v Radgono in Gradec v šole. Še več pa je takih, ki je pošiljajo na Madžarsko. Opozorjamo stariše, naj tega ne store, ako hočejo svoji deci dobro. Spričevala madžarskih šol nimajo pri nas nobene vrednosti ter dotičnik pri nas potem ne more dobiti boljše službe. Madžarskih ljudskih šol je v Prekmurju dovolj. Srednjih šol je večje število v Vojvodini (v Bački in v Banatu). Madžarski stariši naj pošljejo svojo deco tje. Naučili se bodo madžarski pa tudi srbohrvaški in to jim bo vse prav prišlo. Potem pa tudi ne bodo imeli tistih sitnostij in izdatkov s potnimi listi.

Raje v smrt, kakor pa gladovati. Tako sta si mislila finančni paznik F. Prohazka v Mariboru in železničar F. Skopec. Nista se mogla preživljati. Izbrala sta si smrt. Prohazka se je obesil, Skopec pa si je z britvijo prerezal vrat. Da, beda je ponekod danes hujša, nego je bila svojčas. Ko bi gospodje pri vladi pa drugi odločilni možje imeli več srca za siromake, bi bilo boljše. Pa vsak le preveč na sebe gleda.

Izselilo se je iz naše države meseca julija 384 oseb, največ v Zedinjene države ameriške ter v Argentinijo. V prvi polovici letošnjega leta se je v celem izselilo 2312 oseb.

Še kakih 15.000 vojnih ujetnikov (zgrabljenih) je v Rusiji. Tudi iz Prekmurja jih je tam precej. Mnogi pa seve sploh več ne pridejo domov, ker so se v Rusiji udomačili.

Potres je bil minule dni v Kaliforniji v Ameriki ter na otoku Malta.

Tobak in cigaretni papir, bodo podražili v kratkem.

Narodnosocijalistična stranka v Čehoslovaški je druga najmočnejša stranka. To so pokazale občinske volitve, ki so se vršile minole dni po vsej Čehoslovaški republikli.

Za žrtve potresa na Japonskem bodo nabirali tudi v Jugoslaviji. Gotovo lepo! Če bomo drugim pomagali v njih nesreči, potem lahko računamo, da bodo drugi tudi nam pomagali, ko bomo v sili.

Grško-italjanski spor. Preiskava proti morilcem italjanske obmejne komisije je dognala, da morilci niso Grki ampak Albanci. Umrjeni general Tellini je namreč bil svojčas komandant v Valoni. Bil je krut človek ter je dal več Albancev usmrtiti. Pri Albancih velja krona osveta. Sorodniki umorjenega morajo ubiti morilca in tako maščevati umorjenca. Iz krone maščevalnosti so sorodniki umorjenih Albancev napadli in ubili generala Tellinija in žnjim vse, ki so se jim postavili v bran. Italija torej ne dobi odškodnine, po vrhu pa je še tudi blamirana!

V Bosni se klatijo stekli volkovi in napadajo ljudi pri belem dnevu. Nekega kmeta so volki zgrabili sredi vasi, ter ga ugrizli. Vaščanom se je komaj posrečilo, rešiti siromaka.

125 milijonov nemških mark se mora plačati za 1 dolar. Tako poročajo časopisi, dne 12. t. m. iz Berlina. Torej kakor ruski rubel. Vsled malovrednosti denarja vlada v Nemčiji velika beda med delavci. Ako v Nemčiji ne pride kmalu do reda in izboljšanja izbruhne tam revolucija in boljševizem. Najbolj bodo tega seve veselili ruski boljševiki. Previdni in dalekovidni Angleži so to spoznali in zato se trudijo, da rešijo Nemčijo propada, v katerega sili Nemčija sama namenoma, da stem zadene francoski kapital. Pravega miru torej še ne bo tako kmalu.

Uspeh slovenskih pesmi v Italiji. Kljub temu, da so fašisti preprečili nastop pevskega zbora slovenskih učiteljev v gledališču Fenice v Trstu in kljub temu, da je tržaško fašistovsko glasilo pozivalo slovenski učiteljski pevski zbor, naj nikdar ne hodi na turnejo po zgornji Italiji, je zbor vendar odšel na turnejo in se po določenem programu najprej ustavil v Benetkah. Nastopil je v gledališču Rossine in žel najlepši uspeh. Gledališče je bilo nabito polno in slovenska pesem je občinstvo očarala. Pevci so želi viharo odobravanje in so morali več pesmi ponoviti.

Izvozna carina.

Vlada je nedavno sklenila, da bo izvozno carino od nekaterih predmetov znatno znižala, od nekaterih pa odpravila.

Natančnih števil glede carinskih postav na posamezne predmete te tukaj ne bomo navajali. Presojati hočemo le celokupen učinek te naredbe.

Poglejmo na pr. žito. Žitna cena je svetovna cena. To se pravi, da je večinoma povsod enaka. Razlike obstoje le v prevoznih stroških in v carinah.

Če bi bila recimo svetovna cena, ki jo narekuje navadno Amerika, za cent 3000 kron, bi jo tudi naš producent prodajal lahko pri nas doma po 3000 K cent. Na Dunaj bi jo moral dati morebiti nekaj cenejše, in sicer le toliko cenejše, kolikor znašajo prevozni stroški, da bi mogel konkurirati.

Pri nas pa je bilo prej treba plačati izvozno carino od vsakega centa žita. Kdor je torej hotel prodati žito izven države, ga ni mogel prodati drugače kakor

po svetovni ceni, (približno), doma pa ga je moral dati toliko cenejše, kolikor je iznašala izvozna carina. To se pravi: Pridelovalec žita (na veliko) je moral plačati državi od vsakega centa žita tako velik davek, kolikor je znašala carina.

To je sedaj odpravljeno. Pridelovalec žita bo plačal samo še neznatno izvozno carino. On bo torej prodal lahko svoj pridelek takorekoč po svetovni ceni, bodisi da ga proda ven ali pa doma.

Če bi ostala torej svetovna cena žita ista kot je bila lansko leto, bi morali pri nas vsi, ki kupujejo žito, plačevati žito mnogo dražje in sicer za toliko dražje, kolikor se je znižala izvozna carina. Če bo pa padla svetovna cena za toliko, kolikor znaša znižana izvozna carina, bomo plačevali žito tako kot lani. Cenejše bi torej postalo žito le, če bi svetovna cena padla še nižje, kakor znaša znižana izvozna carina, ali pa če bi se dinar dvignil.

Zadnja dva slučaja pa sta malo verjetna. Zato vse kaže, da žitni pridelki ne bodo dosti cenejši. Mogoče na jesen, ko rabijo kmetje denar. Spomladi pa se bo cena zopet po vsi verjetnosti dvignila, če ne pride kaj nepričakovanega vmes.

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 84—80 Din, 100 francoskih frankov stane 527—532 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1250—0.1260 Din, za 100 čehoslovaških kron 263—264 Din, za 100 nemških mark 0.00125—0.00021 Din in za 100 laških lir 408—409 Din. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.35 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja narasla in stalno raste.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 Din, meso od bikov, krav in telic 21 do 22 Din, telečje meso 24 do 27.50 Din, svinjsko meso sveže 35 do 40 Din povsod za 1 kg.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 39 konj, 18 bikov, 152 volov, 380 krav in 6 telt. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 23. 8. 1923 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 13—15.—, poldebili voli 13.50—15, plem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 11.50—12.50, klavne krave debele 11.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14. — Na svinjski sejem 21. sept. se je pripeljalo 281 svinj, dve kozi in ena ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 170—225 Din, 7—9 tednov 300—450 Din, 3—4 mesce 550 do 650 Din, 5—7 mescev 800—950 Din, 8—10 mescev 1000—1300 Din, 1 leto 2000—2350 Din, 1 kg žive teže 20—22.50 Din, 1 kg mrtve teže 27.50—30 Din, koza komad 225—250 Din, ovca komad 275—300 Din. Cene so se dvignile.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—340 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 315—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 590—600. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slavonska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupčij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Brzo-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

Nove vinske sode

(lagve) od 50—1.200 lit., močno izdelane, vsako količino takoj poceni proda **Josip Kosi**, gost. v Križevcih pri Ljutomeru.

Motocikl

kupim takoj. Ponudbe pod „Motocikl“ na upravo „Našega doma“.

Odvetnik

dr. Slavko Vesnik

v Murski Soboti

naznanja, da se je s 15. septembrom 1923 iz Olajsove hiše s svojo pisarno **preselil v dr. Cifrakovo hišo** (poleg pošte).

Kupim

papir (kanceljski), **popisan samo na eni strani.** Ponudbe na upravnistvo „Našega doma“.

Prodaj pohištvo

skoraj popolnoma novo za spalnico (2 postelji, 2 omari, umivalnik z zrcalom itd.) Natančneje se izve pri upravnistvu „Našega doma“.

Krompir

što šče prodati, naj se zgasi. Plačam najvišje cene. Kupim ga za več vagonov za eksport. Ponudbe pod „izvoz krompirja“ na upravnistvo „Našega doma“.

Lovsko psico

dresirano za lov na race, pasme (fajte) „Springer Spanjel“, odlikovano na pasji razstavi v Ljubljani, prodam po ceni. Naslov v upravi „Našega doma“ v Murski Soboti.

Nekateri mlinarji

se takoj sprejemajo.

Ponudbe pod „Mlinar A. Z.“ na upravo lista „Naš dom“ v Murski Soboti.

Važno za bolnike!

Važno za deco!

Suhar (cvibak).

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem začel v moji pekarni izdelovati tri vrste suharja (cvibaka) in sicer: vanili in cimet. Ta suhar je zelo priporočljiv za vse ki so bolni na želodcu. Uživa se z največjo slastjo in koristjo, ako se ga namoči v vinu. Otroški (dečki) se uživa z mlekom. Paket stane 4 dinarje in se dobi v vseh večjih krajih. S spoštovanjem

Kralj Vekoslav,
pekarna Beltinci.

Podpirajte domačo obrt! Zahtevajte povsod Kraljev suhar.

Gospodom priporočam za bližajočo se zimsko sezono svojo pravkar iz tovarne prispelo bogato zalogo

jesenskih in zimskih

KLOBUKOV

Jurij Sukič, klobučar
Murska Soboti

Lendavska cesta (nasproti židovskemu templju).

konjskih oprem (sprav)

po najnižji dnevni ceni ima vedno v zalogi

Marko Mavrič

sedlarski mojster

v Dolnji Lendavi št. 122
(prej Titler).

Mlinarji v Prekmurju!

Najboljše in najcenejše dela

Prvo jugoslov. mlinostovno podjetje

M. Forstnerič & sinovi

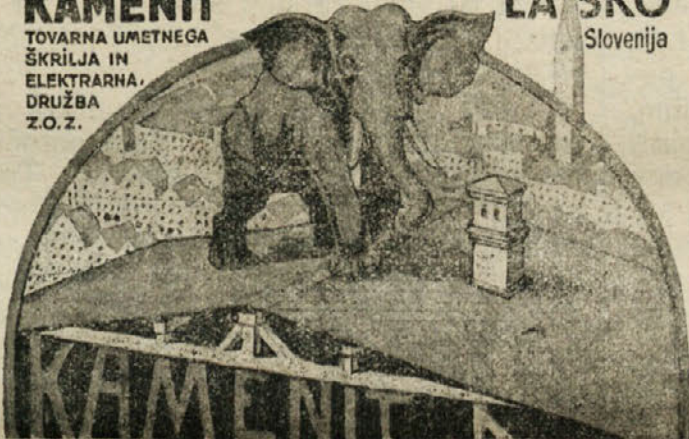
MARIBOR — MELJE

Več oralov gozda

njiv in travnikov še je od bivšega grofovskega gozda v Črešnjevcih po nizki ceni na prodaj. Kupci naj se zgledajo čimprej pri g. Alojzu Neudauer, Gornja Radgona, Posojilnica. Na prodaj je tudi približno 10 oralov goric, njiv in sadonosnika z gozdom ter viničarskim poslopjem in prešo z letošnjo bratvijo vred po zelo zmerni ceni. Zglasiti se je istotako v Posojilnici.

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA
DRUŽBA
Z.O.Z.

Azbestno-cementni škriili KAMENIT

Najcenejša in najtrpežnejša streha.

Zahtevajte proračune. Na zahtevo obiski brezplačno

Zastopnik: **Samuel Kohn, Murska Soboti.**

Pozor! Zimsko blago Pozor!

fini češki štofi, cajgi za moške gvante, porhati, štofi, cajgi za ženske gvante, robci veliki in za glavo, druki, oksfordi, cefiri, barhati, vunati in razno drugo blago se najleži zbere vsikdar pri

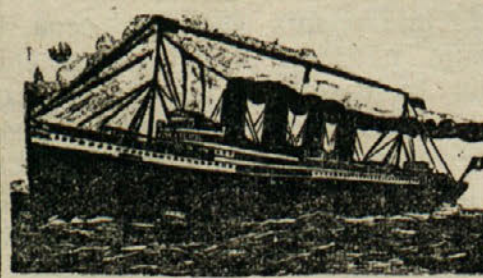
Br. Brumen v Murski Soboti

poleg birovlje.

Cie. Gle. Transatlantique

Francoska linija

Havre-New York

Nakrajša linija, samo

6 dni čez morje

Glavno zastopstvo:

Slavenska banka, d. d. v Zagrebu.

Vozne listke in tozadevna poizniti daje

zastopnik Ivan Kraker

Ljubljana, Kolodvorska ulica 41.

Novo zidana

hiša

v Murski Soboti se proda zaradi izselitve po nizki ceni. Sta 2 sobi, 1 kuhinja, klet, veliko dvorišče. Natančneje se izve v kavarni Boroš v Murski Soboti.

Portland cement

Super fosfat (umetna gnojila)

Štainkol (premog)

Vogelie

Drva

Seno

Strešna lepenka (têrpapir)

in ostale gospodarske potrebščine in produkte prodaja najbogše in najfalejše

Czipoth Viktor

trgovec z lesom, drvami in premogom

v Murski Soboti

Slovenska ulica

KAVARNA BOROŠ

v MURSKI SOBOTO

se priporoča vsem, ki prihajajo po poslih v Mursko Soboti.

Na razpolago so slovenski, hrvatski, srbski, madžarski in nemški časopisi.

2 biljarda

Vsikdar topla kava! Vsikdar vroč čaj!